

УДК 37.016
ББК 74.263
В67

Володарська М. О.

В67 Математика. 3 клас. II семестр (за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької). / М. О. Володарська, О. М. Пілаєва. — Х. : Вид. група «Основа», 2014. — 176 с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-2114-4.

Посібник містить орієнтовне календарне планування та розробки уроків математики в 3-му класі (II семестр), складені відповідно до вимог нової навчальної програми (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012) за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької (К. : Видавничий дім «Освіта», 2013).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на відривних аркушах. Поля для записів дозволять творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016
ББК 74.263

Навчальне видання

Серія «Початкова школа. Мій конспект»

ВОЛОДАРСЬКА Марина Олександрівна,
ПІЛАЄВА Олена Михайлівна

МАТЕМАТИКА.
3 КЛАС. II СЕМЕСТР

(за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької)

Головний редактор *Ю. С. Бардакова*
Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедева*
Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 29.04.2014. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 18,48. Замовлення № 14-05/19-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

ISBN 978-617-00-2114-4

© Володарська М. О., Пілаєва О. М., 2014
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2014

ЗМІСТ

Орієнтовне календарне планування	6
Розділ 3. Усне множення і ділення чисел у межах 1000. Властивості множення і ділення (продовження)	9
Урок 65. Переставний і сполучний закони множення. Задачі, що містять величини, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	9
Урок 66. Властивості множення і ділення на 1. Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	13
Урок 67. Властивості множення на нуль, нуля на число. Ділення нуля на число. Задачі на кратне порівняння двох часток	15
Урок 68. Ділення числа на рівне йому число. Задачі на різницеве порівняння двох часток. Творча робота над задачею	17
Урок 69. Множення і ділення на 10. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	21
Урок 70. Множення і ділення на 10. Задачі на кратне порівняння двох добутків. Обернені до них задачі	25
Урок 71. Множення на 100. Розв’язування простих задач способом складання рівнянь	27
Урок 72. Ділення на 100. Задачі на подвійне зведення до одиниці	29
Урок 73. Множення та ділення на 10 і 100. Числові рівності та нерівності. Істинні та хибні рівності й нерівності, складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	31
Урок 74. Множення круглого числа на одноцифрове ($40 \cdot 2$; $400 \cdot 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	33
Урок 75. Ділення круглого числа на одноцифрове ($40 : 2$; $400 : 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	35
Урок 76. Ділення з остачею. Сутність ділення з остачею. Алгоритм виконання ділення з остачею. Задачі на різницеве порівняння двох часток	37
Урок 77. Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	41
Урок 78. Ділення з остачею. Перевірка ділення з остачею. Задачі на кратне порівняння двох добутків	45
Урок 79. Контрольна робота № 5	47
Урок 80. Аналіз контрольної роботи. Розподільний закон множення відносно додавання. Порядок виконання дій у виразах. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	49
Урок 81. Множення двоцифрового числа на одноцифрове ($12 \cdot 3$). Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	53
Урок 82. Множення одноцифрового числа на двоцифрове ($3 \cdot 15$). Правило множення числа на суму. Задачі з даними, що перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	55
Урок 83. Множення трицифрового числа на одноцифрове ($240 \cdot 3$). Розв’язування рівнянь. Пропорційна залежність величин: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів	57
Урок 84. Множення трицифрового числа на одноцифрове ($242 \cdot 3$). Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	59
Урок 85. Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 240$). Розв’язування простих задач способом складання рівняння (<i>алгебраїчний метод</i>)	61
Урок 86. Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 242$). Розв’язування задач вивчених видів	63
Урок 87. Залежність результату множення від зміни одного з компонентів дії. Розв’язування задач вивчених видів. Самостійна робота	65
Урок 88. Вивчені випадки множення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове. Розв’язування задач вивчених видів	67
Урок 89. Контрольна робота № 6	69

Урок 90. Аналіз контрольної роботи. Правило ділення суми на число. Задачі з буквеними даними. Задачі на ділення суми на число	71
Урок 91. Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($26 : 2$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	73
Урок 92. Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($48 : 3$). Розв'язування простих задач способом складання рівняння (<i>алгебраїчний метод</i>)	75
Урок 93. Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($39 : 3$; $42 : 3$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	79
Урок 94. Ділення трицифрового числа на одноцифрове ($112 : 7$). Задачі з буквеними даними	81
Урок 95. Вивчені випадки ділення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове. Рівняння, в яких один з компонентів є числовим виразом. Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	83
Урок 96. Ділення круглого числа на одноцифрове число ($120 : 3$). Задачі на розкриття змісту ділення	85
Урок 97. Ділення круглого числа на кругле ($420 : 20$). Задачі на ділення суми на число. Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	87
Урок 98. Ділення круглого числа на кругле способом добору ($90 : 30$). Розв'язування задач вивчених видів	89
Урок 99. Ділення круглого числа на кругле способом добору ($800 : 200$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	93
Урок 100. Ділення круглого числа на кругле способом добору ($180 : 60$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	95
Урок 101. Вивчені випадки ділення круглого числа на кругле способом добору. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	99
Урок 102. Ділення на двоцифрове число способом добору ($51 : 17$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	101
Урок 103. Ділення на двоцифрове число способом добору. Задачі на знаходження суми двох доданків з даними, позначеними буквами	105
Урок 104. Правило ділення числа на добуток двох чисел. Складені задачі на 2–4 дії першого і другого ступенів	107
Урок 105. Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення ($64 : 16$). Задачі на ділення суми на число	109
Урок 106. Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	111
Урок 107. Вивчені випадки ділення на двоцифрове число. Побудова прямокутника за допомогою креслярських інструментів. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	113
Урок 108. Залежність результатів множення і ділення від зміни одного з компонентів дії. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>). Самостійна робота	115
Урок 109. Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Пропорційна залежність величин: загальна місткість, місткість однієї посудини, кількість посудин	117
Урок 110. Контрольна робота № 7	119
Урок 111. Аналіз контрольної роботи. Вивчені випадки множення і ділення. Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	121
Розділ 4. Частини	123
Урок 112. Поняття «частини». Утворення частин способом ділення цілого на рівні частини й виділення однієї з них. Поняття про дріб, чисельник і знаменник дробу. Знаходження частини від числа. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	123

Урок 113. Утворення і запис частин. Визначення кількості частин у цілому. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (арифметичні дії першого і другого ступенів)	127
Урок 114. Поняття «чисельник», «знаменник». Риска дробу як знак ділення. Розв’язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (арифметичні дії першого і другого ступенів)	129
Урок 115. Порівняння частин. Побудова кола (круга). Розв’язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (арифметичні дії першого і другого ступенів)	131
Урок 116. Знаходження частини від числа. Одиниці вимірювання довжини, маси, часу. Задачі на знаходження частини від числа, які пов’язані з іменованими числами	135
Урок 117. Знаходження частини від числа. Задачі на знаходження частини від числа	137
Урок 118. Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною	139
Урок 119. Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною. Самостійна робота	141
Урок 120. Повторення і закріплення вивченого про частини. Розв’язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (арифметичні дії першого і другого ступенів)	143
Урок 121. Контрольна робота № 8	145
Повторення вивченого за рік	147
Урок 122. Аналіз контрольної роботи. Повторення нумерації трицифрових чисел. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць (на 2 дії). Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях довжини	147
Урок 123. Читання і запис чисел у нумераційній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Загальна кількість одиниць, десятків, сотень у трицифровому числі. Задачі на 2–3 дії, які містять збільшення, зменшення числа на кілька одиниць	149
Урок 124. Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на знаходження суми трьох доданків	151
Урок 125. Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на різницеве порівняння	153
Урок 126. Взаємозв’язок між додаванням і відніманням. Рівняння. Розв’язування задач за допомогою рівнянь	155
Урок 127. Додавання і віднімання іменованих чисел. Задачі, які пов’язані з пропорційними величинами: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів. Задачі на зведення до одиниці	157
Урок 128. Додавання та віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	159
Урок 129. Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (з переходом через розряд). Периметр прямокутника	161
Урок 130. Усне і письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (арифметичні дії першого і другого ступенів)	163
Урок 131. Множення і ділення трицифрових чисел. Закони та властивості множення й ділення. Задачі на кратне порівняння двох добутків	167
Урок 132. Вивчені випадки усного позатабличного множення і ділення двоцифрового і трицифрового чисел на одноцифрове число та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове числа. Розв’язування задач вивчених видів. Обернені задачі	169
Урок 133. Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	171
Урок 134. Контрольна робота № 9 (річна)	173
Урок 135. Аналіз контрольної роботи. Прийоми раціональних обчислень. «Цікаві» задачі	175

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
Розділ 3. Усне множення і ділення чисел у межах 1000. Властивості множення і ділення (продовження)		
65	Переставний і сполучний закони множення. Задачі, що містять величини, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	
66	Властивості множення і ділення на 1. Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
67	Властивості множення на нуль, нуля на число. Ділення нуля на число. Задачі на кратне порівняння двох часток	
68	Ділення числа на рівне йому число. Задачі на різницеве порівняння двох часток. Творча робота над задачею	
69	Множення і ділення на 10. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
70	Множення і ділення на 10. Задачі на кратне порівняння двох добутків. Обернені до них задачі	
71	Множення на 100. Розв'язування простих задач способом складання рівнянь	
72	Ділення на 100. Задачі на подвійне зведення до одиниці	
73	Множення і ділення на 10 і 100. Числові рівності та нерівності. Істинні та хибні рівності й нерівності, складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого та другого ступенів</i>)	
74	Множення круглого числа на одноцифрове ($40 \cdot 2$; $400 \cdot 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
75	Ділення круглого числа на одноцифрове ($40 : 2$; $400 : 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
76	Ділення з остачею. Сутність ділення з остачею. Алгоритм виконання ділення з остачею. Задачі на різницеве порівняння двох часток	
77	Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	
78	Ділення з остачею. Перевірка ділення з остачею. Задачі на кратне порівняння двох добутків	
79	Контрольна робота № 5	
80	Аналіз контрольної роботи. Розподільний закон множення відносно додавання. Порядок виконання дій у виразах. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
81	Множення двоцифрового числа на одноцифрове ($12 \cdot 3$). Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	
82	Множення одноцифрового числа на двоцифрове ($3 \cdot 15$). Правило множення числа на суму. Задачі з даними, що перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	
83	Множення трицифрового числа на одноцифрове ($240 \cdot 3$). Розв'язування рівнянь. Пропорційна залежність величин: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів	
84	Множення трицифрового числа на одноцифрове ($242 \cdot 3$). Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
85	Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 240$). Розв'язування простих задач способом складання рівняння (<i>алгебраїчний метод</i>)	
86	Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 242$). Розв'язування задач вивчених видів	
87	Залежність результату множення від зміни одного з компонентів дії. Розв'язування задач вивчених видів. Самостійна робота	
88	Вивчені випадки множення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове. Розв'язування задач вивчених видів	
89	Контрольна робота № 6	
90	Аналіз контрольної роботи. Правило ділення суми на число. Задачі з буквеними даними. Задачі на ділення суми на число	
91	Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($26 : 2$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	

№ з/п	Тема уроку	Дата
92	Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($48 : 3$). Розв'язування простих задач способом складання рівняння (<i>алгебраїчний метод</i>)	
93	Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($39 : 3$; $42 : 3$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	
94	Ділення трицифрового числа на одноцифрове ($112 : 7$). Задачі з буквеними даними	
95	Вивчені випадки ділення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове. Рівняння, в яких один з компонентів є числовим виразом. Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	
96	Ділення круглого числа на одноцифрове число ($120 : 3$). Задачі на розкриття змісту ділення	
97	Ділення круглого числа на кругле ($420 : 20$). Задачі на ділення суми на число. Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	
98	Ділення круглого числа на кругле способом добору ($90 : 30$). Розв'язування задач вивчених видів	
99	Ділення круглого числа на кругле способом добору ($800 : 200$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
100	Ділення круглого числа на кругле способом добору ($180 : 60$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
101	Вивчені випадки ділення круглого числа на кругле способом добору. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
102	Ділення на двоцифрове число способом добору ($51 : 17$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
103	Ділення на двоцифрове число способом добору. Задачі на знаходження суми двох доданків з даними, позначеними буквами	
104	Правило ділення числа на добуток двох чисел. Складені задачі на 2–4 дії першого і другого ступенів	
105	Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення ($64 : 16$). Задачі на ділення суми на число	
106	Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	
107	Вивчені випадки ділення на двоцифрове число. Побудова прямокутника за допомогою креслярських інструментів. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
108	Залежність результатів множення і ділення від зміни одного з компонентів дії. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>). Самостійна робота	
109	Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Пропорційна залежність величин: загальна місткість, місткість однієї посудини, кількість посудин	
110	Контрольна робота № 7	
111	Аналіз контрольної роботи. Вивчені випадки множення і ділення. Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
Розділ 4. Частини		
112	Поняття «частини». Утворення частин способом ділення цілого на рівні частини й виділення однієї з них. Поняття про дріб, чисельник і знаменник дроби. Знаходження частини від числа. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого та другого ступенів</i>)	
113	Утворення і запис частин. Визначення кількості частин у цілому. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	

№ з/п	Тема уроку	Дата
114	Поняття «чисельник», «знаменник». Риска дробу як знак ділення. Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
115	Порівняння частин. Побудова кола (<i>круга</i>). Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого та другого ступенів</i>)	
116	Знаходження частини від числа. Одиниці вимірювання довжини, маси, часу. Задачі на знаходження частини від числа, які пов'язані з іменованими числами	
117	Знаходження частини від числа. Задачі на знаходження частини від числа	
118	Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною	
119	Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною. Самостійна робота	
120	Повторення і закріплення вивченого про частини. Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
121	Контрольна робота № 8	
Повторення вивченого за рік		
122	Аналіз контрольної роботи. Повторення нумерації трицифрових чисел. Задачі на збільшення (<i>зменшення</i>) числа на кілька одиниць (<i>на 2 дії</i>). Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях довжини	
123	Читання і запис чисел у нумераційній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Загальна кількість одиниць, десятків, сотень у трицифровому числі. Задачі на 2–3 дії, які містять збільшення, зменшення числа на кілька одиниць	
124	Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на знаходження суми трьох доданків	
125	Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на різницеве порівняння	
126	Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Рівняння. Розв'язування задач за допомогою рівнянь	
127	Додавання і віднімання іменованих чисел. Задачі, які пов'язані з пропорційними величинами: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів. Задачі на зведення до одиниці	
128	Додавання та віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	
129	Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (<i>з переходом через розряд</i>). Периметр прямокутника	
130	Усне і письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач (<i>арифметичні дії першого і другого ступенів</i>)	
131	Множення і ділення трицифрових чисел. Закони та властивості множення й ділення. Задачі на кратне порівняння двох добутків	
132	Вивчені випадки усного позатабличного множення і ділення двоцифрового і трицифрового чисел на одноцифрове число та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове числа. Розв'язування задач вивчених видів. Обернені задачі	
133	Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	
134	Контрольна робота № 9 (<i>річна</i>)	
135	Аналіз контрольної роботи. Прийоми раціональних обчислень. «Цікаві» задачі	
136	Підсумковий урок за рік	

РОЗДІЛ 3. УСНЕ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000. ВЛАСТИВОСТІ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ (продовження)

Дата _____

Клас _____

Урок 65. ПЕРЕСТАВНИЙ І СПОЛУЧНИЙ ЗАКОНИ МНОЖЕННЯ. ЗАДАЧІ, ЩО МІСТЯТЬ ВЕЛИЧИНИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПРОПОРЦІЙНІЙ ЗАЛЕЖНОСТІ: ВАРТІСТЬ, ЦІНА, КІЛЬКІСТЬ

Мета: вчити учнів використовувати переставний і сполучний закон множення; формувати вміння розв'язувати задачі, що містять пропорційні величини; вивести правило знаходження вартості за ціною і кількістю; розвивати мислення, математичне мовлення; виховувати інтерес до предмета.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ

1. Перевірка домашнього завдання

Завдання 533

— Прочитайте обчислення виразів з використанням сполучного закону множення.

$$7 \cdot 5 \cdot 2 = 7 \cdot (5 \cdot 2) = 70$$

$$3 \cdot 3 \cdot 7 = (3 \cdot 3) \cdot 7 = 63$$

$$2 \cdot 4 \cdot 8 = (2 \cdot 4) \cdot 8 = 64$$

$$5 \cdot 2 \cdot 6 = (5 \cdot 2) \cdot 6 = 60$$

Завдання 534

— Яке рівняння склали за умовою задачі? Прочитайте розв'язання і відповідь.

2. Гра «Яке число «зайве»?»

— На дошці записані числа:

200; 500; 800; 1000; 400; 300; 500; 100; 900; 600.

— Яке число «зайве»? (1000 — чотирицифрове, а решта — трицифрові; 500 — повторюється двічі, а решта — лише один раз.)

Якщо я закрию число 1000, яке число буде «зайвим» серед інших? (300 — у нього немає пари до 1000, а у решти — є.)

3. Гра «Корінь»

— Знайдіть рівняння, в якому $x = 162$.

$$x + 229 = 471$$

$$x - 162 = 162$$

$$744 - x = 582$$

4. Хвилинка каліграфії (с. 87)

5. Бесіда

— Цап та Баран розв'язували приклади:

$$(3 \cdot 4) \cdot 5$$

$$5 \cdot (3 \cdot 4)$$

— Як ви гадаєте, які відповіді вони отримали? Чому однакові?

— Які закони множення вам відомі?

— Для чого їх потрібно використовувати?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ми будемо вчитися використовувати переставний і сполучний закони множення під час обчислень, продовжимо роботу над задачами.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота за підручником (с. 86)

Завдання 535

— Уставте пропущені знаки дій, щоб рівності були істинними.

$$4 \cdot 2 \cdot 3 = 24$$

$$28 : 7 \cdot 4 = 16$$

$$4 : 2 \cdot 3 = 6$$

$$16 : 8 \cdot 2 = 4$$

$$28 : 7 : 4 = 1$$

$$16 : (8 \cdot 2) = 1$$

Завдання 536

— Розгляньте і поясніть, як виконали множення.

— Скільки множників у добутку? (Три)

— Що зробили спочатку? (Поміняли множники місцями і взяли їх у дужки.)

— Що зробили потім? (Знайдений у дужках добуток помножили на третє число.)

Висновок. У добутку кількох множників можна міняти множники місцями і брати їх у дужки будь-яким чином.

Завдання 537

— Обчисліть зручним способом (біля дошки з коментуванням).

2. Фізкультхвилинка

V. РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНИХ ЗНАТЬ

1. Продовження роботи за підручником (с. 87)

Завдання 538

— Які величини містить ця задача?

— Які величини відомі? (Ціна і кількість)

— Що показує ціна? (Ціна показує, скільки коштує один предмет.)

— Яка величина невідома? (Вартість)

— Що показує вартість? (Вартість показує, скільки коштує певна кількість предметів.)

— Якою дією знаходять вартість? (Дією множення. Щоб знайти вартість, потрібно ціну помножити на кількість.)

— Прочитайте розв'язання. Яка вартість покупки? Прочитайте відповідь.

Завдання 539. Усне розв'язування задач

За даними таблиці учні знаходять невідомі величини.

Завдання 540

Учні виконують короткий запис задачі у вигляді таблиці.

— Про що йдеться в задачі?

— За коротким записом поясніть числа задачі і питання.

— Що означає поняття «однакова вартість»? (Заручки заплатили стільки ж, скільки за зошити.)

— Поміркуйте, що достатньо знати, щоб відповісти на питання задачі? (Вартість ручок)

— Якою дією ми дізнаємось вартість ручок? (Дією множення)

— Чи можемо ми тепер відповісти на питання задачі? (Так)

— Якою дією? (Дією ділення)

— Складіть план розв'язання задачі. Запишіть розв'язання. Запишіть відповідь.

Завдання 541

— Про що йдеться в задачі?

— Самостійно запишіть задачу коротко. За коротким записом поясніть числа задачі.

— Яким є питання задачі? (*Яка маса одного такого ящика з яблуками?*)

— Самостійно запишіть розв'язання. ($72 : 9 = 8$ (кг))

— Прочитайте відповідь. (*8 кг — маса одного такого ящика з яблуками.*)

— Як перевірити, чи правильно розв'язана задача? (*Потрібно скласти обернену задачу та розв'язати її. Якщо у відповіді до оберненої задачі ми одержимо число, що було дано у даній задачі, то дана задача розв'язана правильно.*)

— Складіть і розв'яжіть обернену задачу. Скільки обернених задач можна скласти? (*Дві*)

2. Розв'язування «кругових» прикладів (письмово)

$456 + 180$

$69 + 831$

$900 - 368 - 500$

$32 + 614$

$287 + 348$

$559 - (36 + 454)$

$646 - 190$

$635 - 76$

$636 - 349$

Розв'язання

$456 + 180 = 636$; $636 - 349 = 287$; $287 + 348 = 635$; $635 - 76 = 559$; $559 - (36 + 454) = 69$; $69 + 831 = 900$; $900 - 368 - 500 = 32$; $32 + 614 = 646$; $646 - 190 = 456$

3. Офтальмологічна пауза

4. Розв'язування логічних завдань

Завдання 542

Відповідь: $7 + 8 = 15$; $7 \cdot 8 = 56$.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

— Який закон множення вивчили на уроці?

— Що повторили на уроці?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

С. 88, завдання 543; 544.

1. Перевірка домашнього завдання*Завдання 543*

— Прочитайте, як обчислити вирази зручним способом.

$$2 \cdot 9 \cdot 3 = (2 \cdot 3) \cdot 9 = 54$$

$$3 \cdot 7 \cdot 3 = (3 \cdot 3) \cdot 7 = 63$$

$$5 \cdot 5 \cdot 2 = 5 \cdot (5 \cdot 2) = 50$$

$$2 \cdot 8 \cdot 5 = (2 \cdot 5) \cdot 8 = 80$$

Завдання 544

— Про які величини йдеться в задачі?

— Яку обернену задачу склали? Прочитайте розв'язання і відповідь.

— Скільки обернених задач можна скласти до цієї задачі?

2. Математичний диктант

— Різниця двох чисел 56. Зменшуване 252. Знайдіть від'ємник. (196)

— Запишіть число, в якому 6 сот. 2 дес. 1 од. (621)

— Суму чисел 536 і 235 зменшіть на 367. (404)

— Скільки всього десятків у числі 291? (29)

— Периметр рівностороннього трикутника дорівнює 21 см. Чому дорівнює одна сторона трикутника? (7 см)

3. Гра «Зайве» число»

57; 58; 59; 50; 13; 52; 53

4; 8; 12; 14; 16; 20; 24

8; 16; 24; 32; 40; 42

4. Хвилинка каліграфії (с. 89)**5. Гра «Учитель»**

— Знайдіть помилки, повідомте правильну відповідь.

$$6 + 6 + 6 + 7 = 4 \cdot 6$$

$$1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 4$$

$$40 + 0 = 0$$

$$0 + 0 = 10$$

$$3 \cdot 9 = 9 \cdot 3$$

$$4 + 4 + 4 = 4 \cdot 3$$

$$90 - 0 = 9$$

$$0 - 0 = 0$$